

Volku se zdi njegova delitev kajpada povsem poštena, zato se nič ne brani in pravi: »Mar veš za sodnika?«

»Vem,« odvrne jež; v resnici pa je vedel le za skopec, ki so ga bili kmetje nastavili za volka.

K temu tedaj vodi volka, in ko dospeta tja, jež prav narahlo potrka na nastavljeno železo in kliče: »Gospod sodnik, vstanite!« Ko se nihče ne odzove, potrka še drugič in tretjič, pa vedno prav narahlo, rekoč volku: »Anti veš, da pri taki gospodi ne smeš delati ropota.«

Volku pa ta ponižnost ježeva ni bila nič kaj všeč, zato ga odrine in pravi: »Eh, kaj, tudi jaz znam streči taki gospodi; boš videl, kako hitro se oglasi ta tvoj sodnik.« Tresk — udari volk s taco po železu, ki se kar sproži in stisne volka v klešče. Volk zatuli, da ga takoj začuje najbližji kmet, zgrabi sekiro in hiti nad ujeto zver. Jež to vidi, pa se lepo umakne.

Kmet se loti volka, in ko ga prvič udari s sekiro po glavi, pravi jež: »Ta je za tvojega očeta.« Pri drugem udarcu: »Ta je za tvojo mater.« Pri tretjem: »Ta je za tvojega strica,« in pri četrtem, ko se volk zvali ubit po tleh: »Ta je za tebe samega.«

Tako je ostala ježu čast in slava in še srna povrh.

LOJZE POLJANEC:

Repa.

(Šaljiva ruska pravljica.)

Stari očka je vsadil v svojem vrtičku drobno repo. Ta repica je rastle v toplem solncu in obilnem dežju prav lepo. Izvrstno je uspevala. Poganjala je, da jo je bilo veselje gledati. Redila se je bolj in bolj, da so jo vsi občudovali, in nazadnje je postala večja in debelejša kakor vse druge rastline te vrste.

Ko je popolnoma dorastla in ko je prišel čas, da bi jo pojedli, jo je hotel stari očka izpuliti iz zemlje.

Šel je na vrt, prijel mesnate zelene liste in pričel vleči; toda na noben način — pot mu je že tekel z obraza — je ni mogel iz vleči.

Zato pokliče stari očka svojo ženo, babico. Prijela je svojega moža za suknjič, stari oče pa je prijel repo. In oba sta pričela vleči. Vlekla sta in vlekla, toda repe nista mogla izvleči.

Nato pokliče babica očeta. Ta prime babico, babica starega očeta, stari očka pa trdovratno repo. In vsi trije so pričeli vleči. Vlekli so in vlekli, toda repe niso mogli izpuliti.

Nato pokliče oče mamico. Ta prime očeta, oče babico, babica starega očeta, stari oče pa repo. In vsi štirje so pričeli vleči. Vlekli so in vlekli, toda repe niso mogli izvleči na dan.

Nato pokliče mati sina. Ta prime mater, mati očeta, oče babico, babica starega očeta, stari oče pa repo. In vseh pet je vleklo. Vlekli so in vlekli, toda repe še vedno niso mogli izpuliti.

Nato pokliče sin hčerko. Ta prime sina, sin mater, mati očeta, oče babico, babica starega očeta, stari oče pa repo. In vseh šest je naporno vleklo. Vlekli so in vlekli, pa niso mogli izvleči trdovratne repe.

Nato pokliče hčerka psa. Ta prime hčerko, hčerka sina, sin mater, mati očeta, oče babico, babica starega očeta, stari oče pa repo. In vseh sedem je pričelo vleči, toda repa se ni ganila iz zemlje.

Nato pokliče pes mačko. Ta prime psa, pes hčerko, hčerka sina, sin mater, mati očeta, oče babico, babica starega očeta, stari oče pa repo. Osem jih je vleklo in vsem je bilo vroče! Repa pa je vseeno trdno tičala v zemlji.

Nato pokliče mačka miško. Miška prime mačko, mačka psa, pes hčerko, hčerka sina, sin mater, mati očeta, oče babico, babica starega očeta, stari oče pa repo. Vlekli so... vlekli... vlekli... in — glej ga šmenta! Repo z dolgo korenino, ki se je tako krčevito držala zemlje, so zdaj srečno izvlekli!

O ti presneta miška!

Platina, najdražja kovina.

Letos praznuje ta najdragocenejša kovina stopetdesetletnico, odkar so jo odkrili.

Našli so jo v 18. stoletju v pesku ameriške reke Pinto, ko so izpirali iz njega zlato, in sicer v obliki drobnih zrn, ki so bila podobna srebru, samo da so bila mnogo mnogo težja. Po tem je tudi platina dobila svoje ime, ki pomeni v španščini »srebru podoben«, ker se srebro imenuje »plata«.

S samim odkritjem te kovine pa niso dosegli dosti, ker kovinska zrnca niso bila kemično čista, temveč so jim bile primešane še različne druge snovi in kovine. Zato so učenjaki-kemiki potrebovali mnogo časa in poskusov, da jim je uspelo dobiti čisto platino, ki so jo lahko kovali v paličice kakor zlato. Ta poskus je uspel ravno pred stopetdesetimi leti, v začetku leta 1781.

Kakor smo že rekli, je bilo samo odkritje platine brez pomena, ker v začetku niti učenjaki niti obrtniki niso vedeli, kaj početi z njo. Šele, ko je Anglež Wollastan našel način, kako se more platino kovati, taliti, zvarjati in predelavati, je dobila ta bela kovina svojo znamenitost in visoko vrednost. To je bilo okoli leta 1830., torej pred sto leti.

Pa še takrat je niso dovolj cenili, ker niso bila znana odlična svojstva te kovine. Velike množine platine so našli v sredini preteklega stoletja v Rusiji, toda lahko bi rekli, bila je vsakomur napoti. Zato je sklenila ruska vlada, ko so v takratni prestolici, v Petrogradu, nabrali okoli 450 pudov (približno 180 kg) te težke kovine, da bi iz platine kovala denar — samo zato, da bi se na ta način rešila te tistikrat še malovredne kovine. Za te